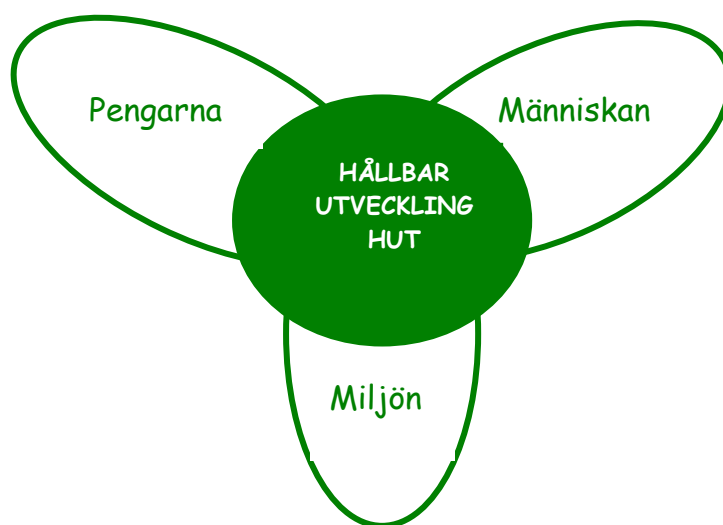

Politiskt handlingsprogram för hållbar utveckling i Karlshamns kommun 2007-2010

”VETA mer om HUT”

Antaget av kommun-
fullmäktige i oktober 2007
§ 160

Innehåll

	Sidan
Sammanfattning	1
Inledning	1
Några utgångspunkter i korthet	3
Principer för programmets upplägg	5
Strategi för arbetet med hållbar utveckling	6
Kommunens energiplanering	7
Kommunens transporter, kommunikationer och resor	8
Kommunens upphandling	10
Kommunens klimatarbete	11
Kommunens operativa miljöarbete	13
Kommunens medverkan i Biosfärområde för Blekinge skärgård	14
En hållbar ekonomi	15
Ett hållbart socialt samhälle	16
Programmets genomförande	18
Bilaga	22

Sammanfattning

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för Karlshamns kommun och det nu aktuella programmet initierar ett långsiktigt arbete som omfattar både ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner. Kommunen lyfter fram några arbetsområden och utmaningar som står i fokus under de närmaste åren (2007-2010). Utmaningarna är:

- Kommunens energiplanering
- Kommunens arbete med transporter, kommunikationer och resor
- Kommunens upphandling
- Kommunens klimatarbete
- Kommunens operativa miljöarbete
- Kommunens medverkan i Biosfärområde för Blekinge skärgård
- Kommunens arbete med hållbar ekonomi
- Kommunens arbete för ett socialt samhälle.

I programmet synliggörs utmaningarna och mål, riktlinjer och åtgärder redovisas för vart och ett av fokusområdena. Programmet redovisar också mer generellt förhållningssätt och förutsättningar för kommunens hållbarhetsarbete samt hur det ska genomföras. Förslag till verktyg för hållbarhetsbedömningar i samband med beslut skisseras liksom en uppsättning med indikatorer som kan spegla utvecklingen i "Hållbara Karlshamn".

Inledning

Karlshamns kommun arbetar för en långsiktig hållbar utveckling utifrån ekonomiska, sociala aspekter och miljömässiga aspekter. Hållbar utveckling handlar, enkelt uttryckt, om att ta ömsesidig hänsyn till pengarna, miljön och människan när vi arbetar för kommunens bästa. Alla tre dimensionerna måste vara beaktade och balanseras i kommunens beslut.

Utgångspunkten är att vi inte får leva idag på ett sätt som förstör eller försvårar för våra barns eller framtida generationers möjligheter att leva ett gott liv. Hållbar utveckling är ett förhållningssätt som aktivt måste prägla och forma politikens styrning av den kommunala verksamheten. Som ett led i detta har nedanstående program arbetats fram i dialog med de politiska partierna i Karlshamns kommunfullmäktige. Programmet tar i ett första steg sikte på strategiska åtgärder under 2007-2010.

Uppdraget

Initiativ till programmet tas i ett första skede i kommunens årsredovisning 2006 där behovet av ett samlat arbete om hållbar utveckling markeras.

Som en följd av detta beslutade kommunstyrelsen i april 2007 att ett politiskt handlingsprogram för hållbar utveckling för 2007- 2010 ska arbetas fram under hösten 2007. Kommunstyrelsen är politisk huvudman för programarbetet.

Arbetets upplägg

Programarbetet tar fasta på och avgränsas till vissa strategiska frågor med hänsyn till programperiodens tidsperspektiv.

Programmet tar intryck av olika aktörers arbete med hållbar utveckling varvid kan nämnas Riksdagen, Regeringen, Länsstyrelsen, Region Blekinge, Sveriges kommuner och Landsting och självklart Karlshamns kommunfullmäktige.

Under programarbetet har dialogmöten genomförts med koalitionen, gruppleddare och ordförandegruppen för avstämning avseende programupplägg och innehåll.

Per-Ola Mattsson har på kommunstyrelsens uppdrag samordnat arbetet. Förvaltnings-samordnare Bernt Ibertsson har knutits till programarbetet som stödperson och sekreterare.

Tjänstemän från kommunens förvaltningar och bolag har bidragit med synpunkter under programprocessen med avseende på frågor som hör till energi, avfall, transporter, kommunikationer, upphandling, indikatorer och generellt om styrning.

Anna Sager vid Energikontor Sydost har som sakkunnig bidragit med innehållet i avsnitt ”Kommunens klimatarbete”.

Samtal har ägt rum med Länsstyrelsen i avseende på regionala miljömål samt med Miljöförbundet Blekinge Väst angående samverkan och inriktning på den kommunala miljötillsynen.

Handlingsprogrammets syfte

I den lokala politiken är det många gånger svårt att greppa alla intresseområden och sektorsintressen som ska beaktas i beslutsfattandet. Arbetet med hållbar utveckling måste få landa i ett sammanhang som gör det möjligt att koncentrera arbetet på det som bedöms som aktuellt och angeläget i nuläget.

Hållbar utveckling är ett mycket vittomfattande begrepp. Programmet fokuserar på några områden som bedöms angelägna att arbeta med under 2007-2010 och som är vägledande och riktningssvisare för kommunens olika verksamheter. Förhoppningsvis kan det också fungera som inspirationskälla för dialog tillsammans med andra aktörer.

Detta program är det första i sitt slag i kommunen. Programmet och det arbete det initierar kan säkert utvecklas och bli än mer slagkraftigt och tydligt under programperioden. Arbetet ska vara öppet för nya influenser och beredskap ska finnas för revideringar i programmet om väsentliga sådana behov uppstår. Kommunens avsikt är ett genom programmets intentioner ge beslutsfattandet en hållbar dimension.

Våren 2011 ska en aktualitetsöversyn av programmet genomföras avseende mandatperioden 2011-2014.

Programmet påverkar kommunen som helhet men avgränsas i huvudsak till det kommunala uppdraget där kommunen spelar olika roller. Programmet greppar således följande påverkansmöjligheter.

- Direkt påverkan genom att kommunen ansvarar för och driver vissa verksamheter såsom kommunala anläggningar av olika slag.
- Indirekt påverkan genom olika myndighetsåtgärder såsom tillståndsprövning, planering och taxesättning.
- Indirekt påverkan genom kommunen som informatör, utbildare och rådgivare såsom ”Karlshamns (Ire) Natur- och kulturskola” (Nytt namn föreslås för att förtydliga skolans roll i hållbarhetsarbetet), kommunal energirådgivning mm.

Några utgångspunkter i korthet

Från Riksdagen

I *regeringsformen*, som är en av våra fyra grundlagar, anges i det första kapitlet att det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer.

Från Regeringen

Regeringen anför i den svenska strategin för hållbar utveckling, vilken senast vidareutvecklades 2006, en lång rad olika åtgärder som behövs för att det övergripande målet för regeringens politik ska kunna effektueras.

Strategin tar utgångspunkt i en vision om det globala arbetet för hållbar utveckling i FN och EU. (FN:s millenniedeklaration från år 2000 och överenskommelserna vid FN-toppmötet i Johannesburg 2002).

Regeringen betonar i sin vision några förhållningssätt i beslutsfattandet som bör uppmärksammas också lokalt i kommunen:

- **Långsiktighet – inte kortsiktighet**
Hållbar utveckling innebär att alla politiska beslut ska utformas på ett sätt som balanserat beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser i ett längre tidsperspektiv.
- **Nyttja – inte utnyttja**
Hållbar utveckling vilar på att vi förmår nyttja, skapa och investera i de resurser som utgör basen för samhällsekonomin. Hit hör naturresurser, av människan skapade resurser för bebyggelse och infrastruktur och sist men inte minst kommuninvånarna deras hälsa, kompetens och kreativitet.
- **Understödja – inte undergräva**
Hållbar utveckling innebär ett integrerat synsätt som vilar på insikten att en god ekonomi är grunden för social rättvisa och skydd av miljön. Men även det omvända är giltigt; det som är bra för människan och miljön är långsiktigt bra också för ekonomin.
- **Samverka – inte motverka**
Hållbar utveckling utgår från ett gemensamt ansvar och förutsätter ett samhälle med demokratiska värderingar, respekt för de mänskliga rättigheterna, jämställdhet mellan män och kvinnor samt att alla medborgare tillförsäkras likvärdiga rättigheter och skyldigheter.

Regeringen betonar även vikten av ansvarstagande och ledarskap för att driva hållbar utveckling. Att hantera målkonflikter, ta tillvara synergier och utveckla ett strategiskt arbete för hållbar utveckling kräver insikt och engagemang på högsta nivå. Dagens ledare måste utveckla en egen kompetens inom området.

Hållbar utveckling kan inte drivas parallellt med den ordinarie verksamheten som ett separat projekt eller en egen verksamhetsgren. Ett synsätt är att det är de ordinarie resurserna och strukturerna som ska användas i ett hållbarhetsperspektiv och inte nödvändigtvis handla om nya medel för enstaka projekt.

Regeringen uppmanar bland annat landets kommuner att beakta den nationella strategin i det lokala arbetet.

Från Länsstyrelsen

Riksdagen har fastställt 16 nationella miljö kvalitetsmål som ger en struktur för det miljöpolitiska arbetet inom ramen för det vidare begreppet hållbar utveckling. Arbetet mot dessa mål ska gå hand med till exempel fördelningspolitiska mål, mål för jämställdhet, folkhälsa, barn och familjepolitik, kulturmiljö och integration.

Länsstyrelserna har ett ansvar för det regionala miljömålsarbetet och ska därvid utveckla och anpassa målen, föreslå åtgärdsprogram och strategier för att nå målen samt följa upp desamma. För ett av målen (levande skogar) har Skogsstyrelsen motsvarande ansvar.

Kommunen är en viktig aktör dels i arbetet kring de regionala miljö kvalitetsmålen och dels genom att utarbeta egna lokala mål och åtgärdsprogram.

Från Region Blekinge

I Region Blekinges utvecklingsprogram för 2006 – 2013 framförs att visionen ”Det hållbara Blekinge” är en förutsättning för att länet ska bli framgångsrikt. All verksamhet ska utgå från ett hållbarhetsperspektiv.

Från Karlshamns kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige har lagt fast en lång rad policydokument, mål och riktlinjer som på olika sätt kan kopplas till hållbarhetsperspektivet. Det saknas dock idag sammanhang och en bra överblick. Vi behöver inte uppfinna hjulet på nytt utan kan använda oss av fullmäktiges mål från befintliga dokument på ett mer tydligt sätt genom att paketera de viktigaste i det nu aktuella programmet.

Från Sveriges kommuner och landsting

I en nyligen utkommen bok ”Rent Spel om hållbar tillväxt på lokal och regional nivå”, som utgivits av Sveriges Kommuner och Landsting i samarbete med Arena för tillväxt, framförs argument, kunskap och erfarenheter om hållbar utveckling. Boken vänder sig bland annat till beslutsfattare på lokal och regional nivå som vill verka för ett framtida hållbart samhälle. I ett citat från bokens inledning framhålls:

”Nästan all förändring som sker på jorden utgår från människor – vi upptäcker, uppfinner, förbättrar och ställer ibland till det något alldeles otroligt. Varje ny generation är övertygad om att just de har en korrekt verklighetsbild. Det har människan trott sedan vi för första gången började samspela socialt och därmed fick förmåga att kunna föra erfarenheter vidare till nästa generation. Men vi tvingas ständigt korrigera oss. Jorden var inte platt, planekonomi var ingen bra idé, tobaksrökning var inte hippt utan tvärtom livsfarligt, Tommy Steele, Noice och Oasis var inte så himla bra. Nu står vi inför en ny korrigering av vår verklighetsbild och en enorm utmaning – att kunna utveckla vårt välbefinnande globalt utan att förstöra våra förutsättningar att leva på vår planet”.

Principer för programmets upplägg

Programmet visar i det följande vilka inriktningar som kommunen avser att driva under de närmaste åren. Med stöd i programmets utgångspunkter enligt ovan, anges en övergripande vision för arbetet med hållbar utveckling med tillhörande mål och åtgärder.

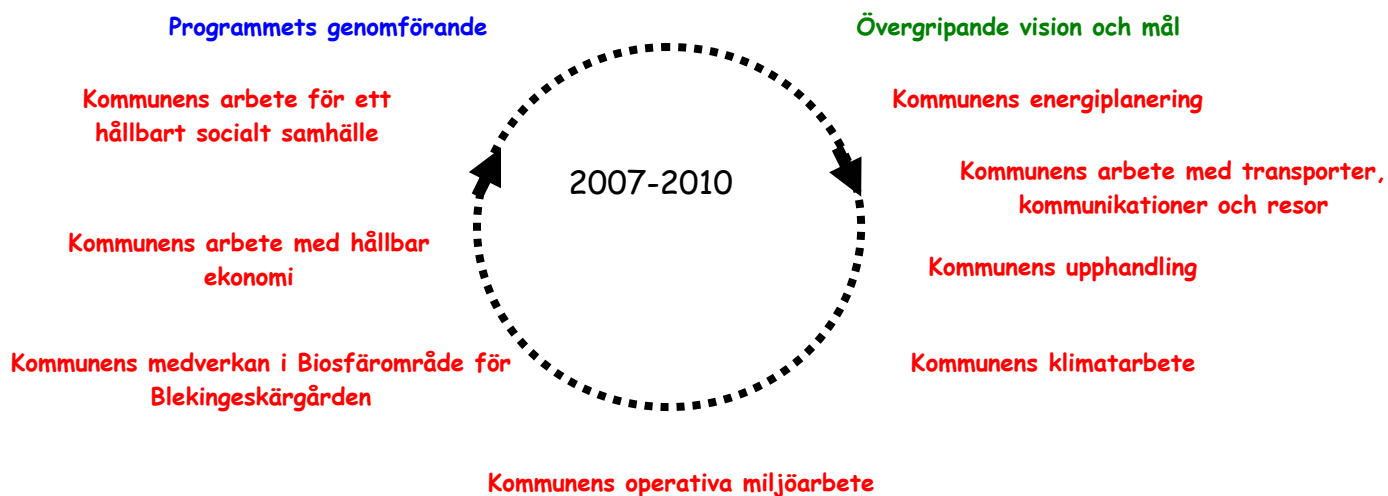
I dialog med de politiska partierna har prioritering och fokusering skett med avseende på vissa områden som är viktigast att arbeta med under år 2007 - 2010. Med stöd i detta föreslås således åtgärder för:

- Kommunens energiplanering
- Kommunens arbete med transporter, kommunikationer samt resor
- Kommunens upphandling
- Kommunens klimatarbete
- Kommunens operativa miljöarbete
- Kommunens medverkan i Biosfärområde för Blekingeskärgården
- Kommunens arbete med en hållbar ekonomi
- Kommunens arbete för ett hållbart socialt samhälle

För att kunna realisera ambitionerna vad gäller programmets intentioner föreslås dessutom åtgärder för programmets genomförande.

Programprincipen

Några utgångspunkter i korthet

Strategi för arbetet med hållbar utveckling

Övergripande vision

År 2017 kan kommunen och dess invånare konstatera att det arbete med hållbar utveckling, som initierades av kommunfullmäktige år 2007, är levande och har gett positiva resultat i riktning mot "Hållbara Karlshamn". Karlshamns kommun bidrar till genomförande av den nationella strategin om hållbar utveckling.

Övergripande mål

Kommunkoncernen ska aktivt driva arbetet med hållbar utveckling. Viljeinriktningen i detta program ska vara en del i den politiska styrningen av kommunkoncernen och den kommunala verksamheten. Arbetet ska påbörjas och utvecklas stegvis i programmets riktning. Beslut på olika nivåer inom kommunkoncernen ska föregås av hållbarhetsbedömningar.

Åtgärder under 2007-2010

- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för programmets genomförande.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott utgör strategisk hållbarhetsberedning och samordnar kommunkoncernens genomförande av det nu aktuella handlingsprogrammet, principer för avtalsinriktning och övriga intentioner. Samverkan ska ske med Stadsvapnets styrelse.
- Kommunstyrelsen föreslår i sin budget medel för det övergripande arbetet samt för konkreta åtgärder inom sitt ansvarsområde.
- Övriga nämnder och styrelser beaktar på motsvarande sätt programmets intentioner i den egna verksamheten samt erforderliga behov i samband med budget. Ordförandegruppen har en nyckelroll vad gäller tvärsektoriell samsyn och utbyte av erfarenheter.
- Kommunstyrelsen arrangerar snarast efter det att kommunfullmäktige antagit det nu aktuella programmet ett "Kick of-möte" med representanter från kommunkoncernen som ett inledande steg i programmets implementering.
- Kommunstyrelsen arrangerar därefter minst en gång under mandatperioden ett öppet "Hållbarhetsforum". Syftet med arrangemanget är dels att följa upp det nu aktuella programmet och dels att fånga upp och tydliggöra ny kunskap och erfarenheter från omvärlden.
- Kommunstyrelsen bör med utgångspunkt i detta program uppta en dialog i näringslivsrådet för att gemensamt bygga ett förhållningssätt som kan stimulera och främja en hållbar och miljödriven tillväxt i kommunen.
- Kommunstyrelsen tillser att det fortlöpande arbetet enligt programmet avrapporteras vid de årliga kommunkoncerträffarna. Avsnitt "Miljöredovisning" i kommunens årsbokslut kompletteras med "Redovisning av arbetet med hållbar utveckling".

Kommunens energiplanering

Under programavsnittet ”Handlingsprogrammets syfte”, på sidan 4, redovisas programmets inriktning avseende direkta åtgärder inom ramen för kommunkoncernens egenansvar och åtgärder som indirekt har samband med andra aktörer.

En sådan indirekt roll är planering av olika slag. Enligt Lagen om kommunal energiplanering är kommunen skyldig att upprätta och ajourhålla en kommunal energiplan. I energiplanen ska såväl tillförsel som distribution och användning av energi redovisas. Arbetet med en energiplan ska ske i ett öppet och brett perspektiv med bred dialog eftersom planeringsarbetet innefattar olika aktörer och företag. Det nu aktuella programmet föreslår en särskild planeringsprocess för detta. Detta hindrar inte att kommunkoncernen och dess nämnder och bolag redan nu kan vidta åtgärder direkt i de verksamheter man råder över själv i sin egenskap av verksamhetsansvarig.

Åtgärder i kommunkoncernen under 2007-2010

- Det finns i kommunen goda förutsättningar till fortsatt vindkraftutbyggnad, vilket har beaktats i kommunens översiktsplan. Karlshamns Energi AB driver idag tre vindkraftverk med en årlig produktion på ca 3000 MWh el. Bolaget utreder möjligheter till fortsatt utbyggnad i egen regi.
- Biobränslen utgör en mycket stor del av energitillförseln i kommunen. Karlshamns Hamn AB ska beakta möjligheterna till import och export av förädlade bränslen i Karlshamn.
- Avfall är en energiresurs. Tillverkning av biogas vid Västblekinge Miljö AB genom rötning av organiskt avfall bidrar till tillförsel av energi med lokala resurser. Västblekinge Miljö AB bör verka i denna riktning under perioden.
- Kommunen ska genom Karlshamn Energi AB även fortsättningsvis värna om det samarbete som byggts upp med industrin vad gäller återanvändning av spillvärme till det kommunala fjärrvärmesystemet.
- Om tillgången till spillvärme ökar ska Karlshamns Energi AB ha beredskap för fortsatt fjärrvärmeutbyggnad. Möjligheterna till regionalt fjärrvärmenät ska även studeras. Om tillförseln av spillvärme till kommunens fjärrvärmenät av olika skäl skulle försämrats upprättar Karlshamn Energi AB beredskap för utbyggnad av kraftvärme.
- Kommunen ska i samband med tillståndsprovning och remissbehandling verka för att luftledningar för eldistribution ersätts med markkablar för att minska påverkan på människor.
- I samband med fysisk planering, bygglovprovning och kommunal exploatering ska kommunen sträva efter hållbara och energisnåla lösningar för fastigheternas energiförsörjning. I första hand ska fjärrvärme och klimatneutrala lösningar såsom solenergi förordas där så är lämpligt.

- Uppvärmning baserad på direktel eller fossilbränsle utmönstras så långt möjligt ur kommunkoncernens fastighets- och anläggningsbestånd. Vid konvertering av värmesystem, eller vid nybyggnad, ska i första hand fjärrvärme och solenergi väljas. I andra hand väljs biobränsle och i tredje hand värmepump.
- Elanvändning i form av ljus, kraft och IT är en förutsättning för det moderna samhället. Kommunkoncernen ska använda elenergin sparsamt och effektivt i fastigheter och anläggningar, vägbelysningar och annan offentlig belysning etc.
- Det behövs såväl utbildning som information om energifrågorna i allmänhet och deras koppling till klimatfrågan i synnerhet. Skolan och kommunens energirådgivning ska utveckla sin roll i detta sammanhang. Genom kommunens medverkan i Energikontor Sydost ska kommunen tillse att företag ges stöd i energifrågorna.

Åtgärder avseende kommunal energiplan 2007-2010

- Ett förslag till kommunal energiplan ska föreligga för antagande i kommunfullmäktige senast under år 2008.
- Energiplaneringen ska följa de intentioner som följer av Lagen om kommunal energiplanering och detta program. Samråd och dialog med berörda energiaktörer, även sådana som ej ingår i kommunkoncernen, ska ske. Samverkan är ett nyckelord i sammanhanget.
- I energiplanen ska närmare utredas förutsättningar och möjligheter för Karlshamn att utvecklas till ett regionalt energicentrum.

Stödresurser

För utveckling av kommunens operativa arbete med ”hållbar energi” ska en sakkunnig person/utredare från kommunkoncernens organisation tillföras och biträda kommunstyrelsens arbetsutskott i dess roll som ”Hållbarhetsberedning”.

Kommunens arbete med transporter, kommunikationer och resande

Karlshamn har av tradition en omfattande tillverknings- och processindustri. Karlshamns hamn är sydöstra Sveriges största godshamn där en omfattande tung trafik är koncentrerad till Karlshamnsområdet. Karlshamn utgör även transitområde för gods och människor mellan i första hand Baltikum - Ryssland och Skandinavien.

Kommunen och Karlshamns Hamn AB har genom sin roll som knutpunkt och mötesplats för olika transportslag; sjöfart, järnväg och vägtransporter ansvar och möjligheter att genomföra hållbara åtgärder lokalt men även sådana som påverkar utvecklingen i ett större perspektiv.

Pågående arbete tillsammans med andra myndigheter, högskola och företag vad gäller utveckling av miljöanpassade och energieffektiva transportsystem samt attraktiva övergångsmöjligheter för godslogistik mellan olika transportslag, har redan en hållbar inriktning. Detsamma gäller ambitionerna att överföra godstransporter från väg till järnväg och persontrafik till kollektiva färdmedel.

Karlshamn har ett bra läge i en större arbetsmarknadsregion med intressanta framtida kopplingar även i Östersjöperspektivet. Inom en timme når man arbetsmarknaden i Blekingekommunerna, Kristianstad, och Växjö. Andelen in- och utpendlare i kommunen visar på vikten av snabba, frekventa, direkta och bekväma kollektiva förbindelser. Kommunen har stora möjligheter att påverka en vidare utveckling av kollektivtrafiken även inom Karlshamns egen ”kommunytta”.

En stor del av kommunens egna transporter/resor påverkas redan innan resan startas. Många gånger handlar det om personliga val såsom;

- är det möjligt att genomföra telefon- eller videokonferens istället?
- är det möjligt att åka tåg istället för att flyga?
- kan du samåka eller åka buss eller tåg istället för att ta bilen?
- finns det någon bilpool att tillgå?
- är avståndet så kort att det räcker med cykel eller en promenad?
- om jag tar bilen – är jag bra på sparsam körning? Vilket bränsle kör jag på? Vilka principer gäller i bilavtalet.

Åtgärder under 2007-2010

- Kommunen ska genom Baltic Logistic Center verka, för att i samverkan med staten och Blekinge tekniska högskola BTH, vidare utveckla ett effektivt transportsystem med ny godsbangård och kombiterminal, förbättrad och elektrifierad järnväg i Stilleryd. All godstrafik på järnväg till och från Karlshamn hanteras via den nya godsbangården.
- Kommunen ska verka för att en järnväg från Blekinge Kustbana, med anslutning till hamn- och verksamhetsområdet i Stilleryd, till Olofström (Sydostlänken) vägs in i de nya nationella framtidsplanerna för järnvägen. Denna järnväg är mycket viktig vad gäller ambitionerna att föra över gods från lastbil till tåg men även för persontrafik i nordsydlig riktning.
- Utöver de förnybara energiformerna kommer tillförsel av petroleumprodukter att vara energikälla under överskådlig tid. Karlshamns Hamn AB har ett ansvar för att detta sker på ett säkert och miljövänligt sätt. Regler för sjöfart baseras på internationella överenskommelser. Hamnen medverkar i arbetet med att finna miljövänliga lösningar. Möjligheter till rabatter av hamnavgifter för fartyg som använder miljövänliga fartygsmotorer ska studeras liksom landanslutning av el.
- Kommunen ska verka för att fler mötesplatser tillkommer på Blekinge Kustbana med syfte att öka flexibiliteten och utnyttjandet av banan. Antalet godståg förväntas öka med anpassning till färjetrafiken.
- Kommunkoncernen ska under perioden så långt möjligt övergå från fossilbränsle drivna fordon och maskiner till mer miljövänliga alternativ. Västblekinge Miljö AB:s satsning på biogas ska bland annat beaktas. En förutsättning för driften av koncernens fordonspark är att kommunen försäkras sig om tillgång till lämpliga tankställen.

- En trafikplan och parkeringsplan upprättas för Karlshamns innerstad varvid följande aspekter ska beaktas; förutsättningar att föra över så stor del av biltrafiken som möjligt till gång-, cykel - och kollektivtrafik, företräde för fotgängare och cyklister, enklare trafikföring och möjligheter till fler gårdsgator eller gångfarts-områden (ny benämning) . ”Ringledden” studeras närmare i samband med planeringen vad gäller bro/väg till Tubbatorg och cirkulationsplats vid utfarten från Nymölle.
- Gång- och cykelvägnätet ska byggas ut under perioden för att ge ökade förutsättningar för kommuninvånarna att välja att ”lämna bilen hemma”.
- Möjligheterna till samordnad och miljöanpassad skärgårdstrafik ska beaktas vid nästkommande upphandlingstillfälle.
- Resecentrum Karlshamn har en stor potential att utvecklas vidare som ett centrum för kollektivtrafiken. Denna möjlighet ska beaktas genom ökad service för resande. Möjligheterna till bussförbindelse med Växjö ska beaktas.
- Kommunen ska som delägare i Blekingetrafiken AB vara pådrivande vad gäller fossilbränslefria transporter.
- Alla större busshållplatser ska tillgänglighetsanpassas. Möjligheterna att ansluta busslinjetrafiken till större målpunkter såsom arbetsplatser, bostadsområden, torget handelscentra, idrottsanläggningar mm ska beaktas i samhällsplaneringen och utvecklas vidare. Bättre linjer till de östra kommundelarna är också önskvärda.
- Kommunens resepolicy är att kollektiva färdmedel ska nyttjas i första hand i samband med resor i tjänsten eller i samband med fullgörande av uppdrag (om det inte är möjligt med en promenad eller cykeltur). Då bilresa är nödvändig ska detta i första hand ske med kommunens bilpool eller via bilavtal där miljökrav ingår och att samåkning eftersträvas när så är lämpligt.

Stödresurser

För utveckling av kommunens operativa arbete med ”hållbara transporter” ska en sakkunnig person/utredare från kommunkoncernens organisation tillföras och biträda kommunstyrelsens arbetsutskott i dess roll som ”Hållbarhetsberedning”.

Kommunens upphandling

Anpassad offentlig upphandling är ett kraftfullt styrmedel i arbetet med hållbar utveckling. Via samordnad upphandling i kommunkoncernen, ska krav ställas som i sin tur kan medverka till miljödriven tillväxt inom olika branscher samtidigt som kostnadseffektivitet beaktas. Genom att hantera upphandling och inköp elektroniskt, allt från avtal till leveranser och fakturor, kan kommunen effektivisera förvaltningen i hållbar riktning.

Den stora utmaningen ligger i att en hel organisation ska byta rutiner och förändra sitt inköpsbeteende. Medarbetarna är den viktigaste målgruppen då arbetet med hållbar upphandling initieras och utvecklas. Genom en effektivare inköpsprocess kan tid skapas för personalen att i högre grad ägna sig åt kärnverksamheten.

Åtgärder under 2007-2010

- Kommunkoncernen ska via samordnad upphandling, så långt möjligt enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU), utnyttja möjligheten till ”hållbar styrning” genom att ställa miljökrav och sociala krav i upphandlingar och inköp.
- Samtliga upphandlingar och inköp som görs i kommunkoncernen ska därvid omfattas av välformulerade miljökrav enligt Miljöstyrningsrådets anvisningar (EKV-verktyget). Dessutom ska etiska regler (social hänsyn) enligt Försvarets Materialverk (FMW) beaktas i avvaktan på pågående översyn av LOU.
- Kommunens kompetens för hållbar upphandling ska säkerställas.
- Kommunstyrelsen och servicenämnden ska i samverkan arbeta fram en checklista för ”hållbar upphandling”. I checklistan ska kvalitet, innehåll och nivå på utvärderingskriterier, utförandevillkor, verifiering och revision tydliggöras.
- Kommunkoncernens ankommande fakturor och beställningar ska så långt möjligt göras elektroniskt.
- Under 2007-2008 ska upphandling av miljöanpassade fordon för persontransporter och godstransporter ske i största möjliga utsträckning. Som komplement till detta ska även upphandling genomföras avseende miljöanpassat tankställe för kommunens behov. Västblekinge Miljö AB:s planerade satsning på biogasproduktion ska beaktas.
- Vid nästkommande upphandlingstillfälle avseende skärgårdstrafiken ska miljöanpassning eftersträvas.

Stödresurser

För utveckling av kommunens operativa arbete med ”hållbar upphandling” ska en sakkunnig person/utredare från kommunkoncernens organisation tillföras och biträda kommunstyrelsens arbetsutskott i dess roll som ”Hållbarhetsberedning”.

Kommunens klimatarbete

Klimatförändringarna är idag inte ett framtidsscenario utan en reell verklighet. Observationer och mätningar visar otvivelaktigt att klimatet ändrar sig. Den globala uppvärmningen och höjning av havsnivån accelereras liksom smältningen av glaciärer och istäcken. Enligt FN:s IPCC-panel (Intergovernment Panel on Climate Change) har jorden värmts upp med 0,74 grader Celsius under de sista 100 åren.

Problemet har lyfts upp högt på dagordningen såväl hos medborgare och företag som i politiken. Frågan diskuteras globalt, i Europa, på nationell nivå och på mer lokal nivå i Blekinge och Karlshamn. För att åstadkomma de förändringar och omställningar som krävs för att säkra klimatet för kommande generationer behövs ett målinriktat och långsiktigt arbete på samhällets alla områden.

Kommunen har ett ansvar och en stor potential att påverka klimatutvecklingen i en hållbar riktning. Dels kan detta ske inom ramen för kommunens roll som verksamhetsutövare men även i sammanhang där kommunen kan påverka och samverka med andra aktörer. Kommunen samarbetar med Energikontor Sydost för att tydliggöra möjliga och konkreta strategier för detta.

Energikontor Sydost konstaterar att Karlshamns kommun tillfördes 3,8 TWh energi under 2004 där 0,74 TWh utgjordes av fossila bränslen, 2,75 TWh av biobränslen och 0,37 TWh elenergi. Det är positivt att notera att biobränslenas andel av den totala tillförseln uppgår till 72 %. Kommunens strävan är att denna andel ska öka väsentligt under de kommande åren.

De 0,74 TWh fossila bränslen gav 2004 upphov till ett totalt utsläpp i kommunen på 194 364 ton koldioxid. Kommunens ambition är att detta utsläpp ska minska väsentligt under kommande år. Kommunen har även en ambition att arbeta för att andelen elenergi i systemet används på ett effektivt sätt.

I ovanstående mängdredovisningar ingår de två stora industriföretagen Södra Cell AB och AarhusKarlshamnAB. De två företagen svarar tillsammans för 83 % av den totala energitillförseln.

En rad konkreta åtgärder avseende kommunkoncernens ansvar och möjligheter att verka i hållbar riktning anges i det nu aktuella programmets olika avsnitt om energiplanering, transporter och upphandling. Detta kommer att fördjupas ytterligare i en lokal klimatstrategi.

För att också påverka och stimulera även andra aktörer i kommunen att bejaka de ambitioner som kommunkoncernen vill driva behövs långsiktiga mål för klimatarbetet i Karlshamns kommun som helhet. Hållbarhetsprogrammet föreslår därvid:

Övergripande mål i Karlshamns kommun för åren 2000 till 2020

- Koldioxidutsläppen ska minska med minst 25 %, det vill säga från 9,4 ton/person till 7,05 ton/person (inklusive de tre företagen av nationellt intresse Södra Cell AB, AarhusKarlshamnAB och Karlshamn Kraft AB).
- Koldioxidutsläppen ska minska med minst 25 %, det vill säga från 4.2 ton/person till 3,15 ton/person (exklusive de tre företagen av nationellt intresse Södra Cell AB, AarhusKarlshamnAB och Karlshamn Kraft AB).

Strategi för att nå de övergripande målen

- Minst 20 % energibesparing av den totala energianvändningen per uppvärmd areaenhet i bostäder och lokaler.
- Minst 10 % sänkning av elförbrukningen räknat per person.
- Minst 10 % förnyelsebara drivmedel.
- Fossilbränslefritt fjärrvärmesystem.

Åtgärder under 2007-2010

- Kommunstyrelsen arbetar omgående fram en lokal klimatstrategi med utgångspunkt i detta program samt energifakta etc från Energikontor Sydost.
- Den lokala klimatstrategin ska ingå i en Klimpansökan (ansökan om statsbidrag till Naturvårdsverket avseende fysiska investeringar i produktionsanläggning för biogas vid Västblekinge Miljö AB och utbyggnad av Fjärrvärme. Till ansökan ska även ett projekt om folkbildning om klimatfrågan ingå).
- Den lokala klimatstrategin och Klimpansökan godkänns av kommunstyrelsen i oktober 2007 och inlämnas till Naturvårdsverket innan den 1 november nämnda år.
- Dessutom ska behovet av fördjupad studie avseende framtida översvämningrisker till följd av klimatförändringarna beaktas av teknik- och fritidsnämnden och byggnadsnämnden.
- Ett underlag ska tas fram för att kunna bedöma förekomsten av övriga växthusgaser (utöver koldioxid) i kommunen.

Kommunens operativa miljöarbete

Kommunens interna miljöarbete

Det finns generellt ett stort engagemang i kommunkoncernens operativa miljöarbete. Anställda, inom ramen för sina tjänster, och förtroendevalda gör många bra miljöinsatser i sina respektive verksamheter med bland annat stöd av befintliga riktlinjer från kommunfullmäktige såsom miljöledning och Agenda 21.

Arbetets innehåll skiljer sig dock mellan olika huvudmän och verksamheter. Vissa påvisar ett väl genomtänkt och dokumenterat arbetssätt och andra strävar efter att flytta fram sina positioner. En samlad och väl förankrad gemensam verksamhetsidé för det konkreta och operativa miljöarbetet efterlyses av många. Behovet av en tydlig och samlad miljöpolitisk styrning framhålls liksom behovet av politisk prioritering i arbetet. Redovisning av miljöaspekter inom va, avfall, buller, radon mm är viktig inom ramen för kommunens fysiska planering.

Samverkan med Miljöförbundet Blekinge Väst

Sedan miljönämndens och miljökontorets och dess resurser och uppgifter enligt en lång rad ”miljölagar”, överfördes till Miljöförbundet Blekinge Väst, splittrades det samlade greppet om de vardagsnära miljödiskussionerna i kommunen. Miljönämnden och dess personal tog ett ansvar för tillsynen men var även pådrivande i de mer miljöpolitiska sammanhangen.

I den ”utlokaliserade” tillsynen saknas den naturliga dialogen mellan å ena sidan miljöförbundets politiker och personal och å andra sidan motsvarande verksamma inom kommunens miljöarbete. En sådan dialog efterlyses från ”båda sidor”.

Målet med en sådan dialog är att finna gemensamma nämnare i tillsynsarbetet för att på så sätt ringa in och prioritera insatser som kommunen bedömer som särskilt viktiga ur miljöpolitiskt hänseende. Ett önskat resultat av nämnda samverkan är att kommunen och förbundet gemensamt kan utverka bästa möjliga resultat ur insatta resurser.

Samverkan med Länsstyrelsen

Ett annat arbetsfält som bör tydliggöras är hur en bra samverkan och dialog ska byggas med länsstyrelsen om kommunens ansvar och möjligheter vad gäller den ganska omfattande floran av regionala miljömål med tillhörande delmål och åtgärdsförslag. I regeringens proposition 2004/05:150 "Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag" framhålls att kommunerna har en central roll i ansträngningarna att nå miljömålen. För kommunens del är det viktigt att diskutera prioritering av insatser inom olika tidsperspektiv med länsstyrelsen.

Övrig samverkan

Samverkan behövs även vad gäller arbetet med Biosfärområde Blekinge skärgård – se särskilt avsnitt om detta i programmet.

Inom miljöområdet finns ett stort nätverk av aktörer och intresseorganisationer såsom "Miljöresurs Linné och "Ekokommunerna". Kommunens medverkan och aktiviteter i dessa ska ses över.

Åtgärder under 2007-2010

- Kommunens operativa arbete med miljöfrågorna ska utvecklas vidare enligt ovan.
- Kommunen prioriterar det operativa miljöarbetet så att koppling finns till de regionala miljömålen om begränsad klimatpåverkan, ingen övergödning, frisk luft, giftfri miljö, hav i balans och god bebyggd miljö.
- Nämndernas och styrelsernas egenansvar betonas och ska som hittills skötas enligt de intentioner som framgår av "miljölagarna".

Stödresurser

Kommunstyrelsens hållbarhetsberedning biträds av en särskild miljöskakunnig tjänsteman som under perioden har till uppgift att på ett samlat sätt driva och utveckla det operativa miljöarbetet i kommunkoncernen i dialog med kommunkoncernens olika aktörer och aktiva.

Kommunens medverkan i Biosfärområde för Blekinge skärgård

Blekinge skärgårds- och kustlandskap hyser höga natur- och kulturarvsvärden som i mångt och mycket är kopplade till människans långa närvaro och brukande av området.

Lokalbefolkningens möjligheter till boende och nyttjande av naturresurserna på ett hållbart sätt är en förutsättning för att det karaktäristiska skärgårdslandskapet ska bestå.

Kommunens skärgårdsprogram som antogs av kommunfullmäktige 2006 diskuterar och tar upp en rad riktlinjer som har till syfte att främja hållbar utveckling i skärgårdsområdet. Parallellt med detta tog Länsstyrelsen initiativ till att starta upp ett hållbarhetsarbete som omfattar hela Blekinge skärgård. Länsstyrelsen inspirerades bland annat av Karlshamns skärgårdsplanering.

Karlshamns kommun var också den första kommunen i länet som förklarade att man var intresserad att medverka i en förstudie. Efter hand lämnades motsvarande besked från de övriga tre kust-/skärgårdskommunerna i länet.

Nämnda förstudie pågår som bäst och är en förutsättning för att kunna bli ett av Unesco utnämnt biosfärområde. Innan dess och efter förstudiefasen ska en kandidatfas genomföras där ansökan till Unesco i detalj ska upprättas. Berörda kommuner kommer under hösten 2007 att ta ställning till deltagande i kandidatfasen.

I biosfärområdet tas ett helhetsgrepp vad gäller utveckling av näringar, naturresurser, kulturarv, utbildning mm. Vad gäller utbildningssidan kan BUS-nämnden driva på en intressant utvidgning av Karlshamns natur- och kulturskolas kunskapsperspektiv till att även omfatta kusten, havet och skärgårdslandskapet.

En viktig miljöfråga som närmare kommer att belysas i biosfärarbetet är problemet med övergödning i Blekinges kustvatten. Teknik- och fritidsnämnden har i linje med detta ett uppdrag i kommunens skärgårdsprogram att under 2008 presentera möjligheter till Va-lösning/Va-lösningar i skärgårdsområdet.

Det fortsatta utredningsarbetet är tänkt att organiseras av Länsstyrelsen. Arbetets innehåll styrs gemensamt av huvudmännen; det vill säga Länsstyrelsen samt Karlshamns, Karlskrona, Ronneby och Sölvesborgs kommuner.

Åtgärder under 2007-2010

- Karlshamns kommun ser positivt på fortsatt utredningsarbete i kandidatfasen med målet att ansökan om biosfärområde för Blekinge skärgård hos Unesco under perioden. Kommunen förutsätter att övriga kustkommuner i länet och länsstyrelsen har samma inställning. Kommunen ska verka för att kommunens arbete enligt skärgårdsprogrammet och det som sker enligt biosfäridén samordnas och går ”hand i hand”. Målkonflikter ska undvikas och synergier eftersträvas.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att besluta om eventuell medverkan i nästa utredningsfas – kandidatfasen.

Stödresurser

Vid eventuellt fortsatt arbete i Biosfärområdets kandidatfas, inlemmas erforderlig tjänstemannaresurs i den funktion som skisseras ovan avseende kommunens operativa miljöarbete

En hållbar ekonomi

Det är viktigt att kommunen är väl förberedd på att kunna möta behoven av kommunal verksamhet idag och i framtiden genom att se till att kommunens verksamhet och ekonomi genomsyras av en god ekonomisk hushållning i ett både kort- och långsiktigt perspektiv. En god ekonomisk hushållning med en ekonomi i balans är en förutsättning för att kommunen ska kunna utföra sina verksamheter på ett effektivt sätt utan att skjuta över ansvar på kommande generationer.

Balans mellan intäkter och kostnader, är en nedre gräns för ekonomin. Ekonomisk hushållning är en högre ambitionsnivå som har som mål att stärka kommunens finansiella ställning.

Åtgärder under 2007-2010

- Kommunstyrelsen bevakar att kommunkoncernen beaktar kraven på balans i ekonomin samt att god ekonomisk hushållning tillämpas. Denna inriktning ska även ingå i de helhetsbedömningar som görs inom ramen för hållbar utveckling tillsammans med de sociala och miljömässiga aspekterna.
- Närmare principer för den hållbara ekonomin finns i ”Reglemente för ekonomi- och verksamhetsstyrning”. Reglementet antogs av kommunfullmäktige 2004. En aktualitetsöversyn av reglementet ska göras senast under 2008.

Ett hållbart socialt samhälle

Ett socialt perspektiv på en hållbar utveckling handlar om hur ett bra vardagsliv kan skapas där vi bor. Våra möjligheter som kommuninvånare att vara delaktiga i de beslut som fattas och som berör kommunen är en grundläggande förutsättning.

Möjligheterna att kunna påverka det näraliggande har exempelvis avgörande betydelse för gemenskap och sammanhållning. I det hållbara samhället bejakar vi integration och mångfald samt jämställda och jämlika förutsättningar, rättigheter och möjligheter för alla kommuninvånare.

Att känna trygghet och säkerhet i boendemiljön är en annan förutsättning för ett bra vardagsliv. Det handlar även om att smidigt kunna uträtta ärenden och göra inköp och inte minst att ha tillgång till arbete. Allt detta kan ju inte ordnas intill vår bostad så därför är vi beroende av goda möjligheter till kommunikationer och transporter.

I den sociala sammanhållningen ingår kulturlivet och fritiden med sitt mångfasetterade utbud som berör alla delar av samhället. På samma sätt är utbildning på alla nivåer och en god folkhälsa också av stor betydelse i hållbarhetsarbetet.

Att sätta barnet eller den unge i fokus och att noga analysera vilka följder ett beslut kan få för dessa är av central betydelse i det långsiktiga perspektivet. Barn och ungdomar är viktiga resurser och bör ges ett reellt inflytande i frågor som rör bland annat närmiljö och samhällsplanering.

Kommunfullmäktige har sedan tidigare lagt fast ett stort antal principer och riktlinjer för sociala aspekter och som handlar om boendet, fritiden och kulturen, demokrati, folkhälsa, barn och ungdom, kommunikationer, jämställdhet och mångfald, lärande, omsorg mm. Principerna är ”spridda” i en rad olika dokument vilket ger dålig överblick.

I det praktiska arbetet är det viktigt att foga samman och koncentrera till en helhet som kan användas som grund för bedömningar om den sociala hållbarheten vid olika beslut i kommunkoncernen.

Åtgärder under 2007-2010

- I samband med hållbarhetsbedömningar av verksamheter och åtgärder ska nedanstående sociala aspekter beaktas. Vid behov av djupare analys ska även nämnda grunddokument tillämpas.

Boendet

Kommuninvånarna ska erbjudas attraktiva boendemiljöer där tillgänglighet, livskvalitet och trygghet sätts i förgrunden. Rörlighet i efterfrågan ska möjliggöras genom blandat boende. Bostadsmiljön och den offentliga miljön ska vara trivsamt och tilltalande.

Den enskilde kan ha olika boendebehov och boendeönskemål beroende på vilken servicegrad som behövs. Kommunen ska möta detta genom att erbjuda olika utbud av boendialternativ och koppla dessa till olika utbud av servicetjänster. Samverkan ska ske mellan de enskilde och de olika intressenterna inom boendesektorn.

Källa: Kommunvisionen och handlingsplan för äldreboende

Kommunikationerna

Kommunen ska verka för att människor kan nyttja väl fungerande infrastruktur för nöjes-, fritids- och arbetsresor samt för inköp. Kommunen ska i den egna verksamheten vara en förebild vad gäller trafiksäkra och miljöanpassade tjänsteresor.

Källa: Kommunvisionen och resepolitik

Fritiden

Kommunen ska ge invånare och besökare goda möjligheter till ett rikt och mångfasetterat utbud av fritidsaktiviteter i bra anläggningar och ett aktivt friluftsliv. Föreningslivet spelar en stor roll och ett ökat brukarinflytande ska bejakas. Karlshamns profil som upplevelsecentrum ska beaktas.

Källa: Kommunvisionen

Kulturen

Barn och ungdomar ska komma i första hand. Alla barn och ungdomar har rätt till kultur, språk och upplevelser. Kultur bidrar till utveckling genom att attrahera boende och besökare. Kultur är en faktor som medverkar till inflyttning och företagande i kommunen. Alla medborgare ska ges möjlighet att delta och verka i kulturlivet. Kultur ska vara lättillgängligt och spegla en mångfald.

Källa: Kulturpolitiska programmet

Demokratin och delaktigheten

Kommuninvånarnas möjligheter att delta i och påverka politiska beslutsprocesser ska öka. Detta ska ske genom att beslut ska föregås av dilaogmöten, samråd, föreningssamverkan, öppenhet och insyn. Temamöten ska stimulera den politiska debatten i viktiga samhällsfrågor.

Källa: Demokratiprogrammet

Folkhälsan

En god hälsa hos kommuninvånarna är en viktig faktor för en positiv befolknings- och samhällsutveckling. Invånare som mår bra har bättre förutsättningar att medverka till att skapa en attraktiv kommun. Folkhälsoarbetet sker i samverkan med landstinget. Fokus ska ske på ökad delaktighet, trygga och bra uppväxtvillkor, bättre hälsa i arbetslivet och förbättrade levandsvanor.

Källa: Folkhälsopolitiska programmet

Barnen

Barn har fullt ut lika stort människovärde som vuxna men är mer sårbara. Därför ska barnen ges särskilt stöd och skydd. Barn och unga ska ges möjlighet att delta i beslutsprocesser som berör dem.

Källa: Barnkonventionen

Jämställdheten och mångfalden

Kommunen ska verka för att könsrelaterade skillnader utjämnas och att mångfald råder på arbets- och bostadsmarknaden. I den egna verksamheten ska kommunen arbeta för att; jämställdhet och mångfald integreras i verksamheten, förebygga eventuella löneskillnader som kan hänföras till kön, öka andelen underrepresenterat kön i alla personalkategorier, ge män och kvinnor en tillfredsställande fysisk och psykosocial arbetsmiljö och skapa möjligheter till önskad sysselsättningsgrad.

Källa: Kommunvisionen, jämställdhetsplanen, mångfaldspolicyn, kommunstyrelsen

Integration

Arbete med ett integrationspolitiskt program pågår. Mottot i programarbetet är att vi kan olika saker, vi tänker olika, vi ser olika ut, vi har olika bakgrund och olika drömmar. Det vi har gemensamt är att vi bor i Karlshamns kommun och delar på rättigheter och skyldigheter. Hur vi använder oss av styrkan i olikheterna är en utmaning för hållbar utveckling. Möjligheter till bra introduktion ska beaktas.

Källa: Kommunstyrelsens uppdrag om att arbeta fram ett integrationspolitiskt program

Lärandet

Elevernas utbildning är ett ömsesidigt åtagande med respekt för dels skolans roll och dels för elevens och föräldrarnas roll. Skolan ska anpassa undervisningen efter elevens behov och förutsättningar men också kunna ställa krav på eleverna/föräldrarna vad gäller läxläsning, uppträdande, att passa tider etc.

Utbildningsnämnderna ska se till att skolan leds på tydligt pedagogiskt sätt där elevernas studieresultat är styrande. Förbättringar sker med elevens bästa i fokus. Utvecklingen baseras på erfarenheter från skolans kvalitetsarbete och på forskning. Dialogen med elever, föräldrar, arbetsliv, högskola och universitet ska tas tillvara i utvecklingsarbetet.

Källa: Förslag till ny skolplan

Omsorgen

Kommunen ska verka för att genom teknisk och medicinsk utveckling öka förutsättningarna till ökad trygghet och livskvalitet för barn, familjer och äldre. Individuella lösningar, allsidigt utbud och ökat inflytande ska stimuleras.

Källa: Kommunvisionen

Programmets genomförande

För att kommunen ska nå framgång i hållbarhetsarbetet behövs delaktighet, ledarskap och samordning. Delaktigheten är grundläggande och arbetet utgår till stor del från den enskildes val och aktiviteter i sin roll som kommuninvånare, partimedlem, förtroendevald, chef, anställd och så vidare. Det personliga ansvaret och viljan att påverka utvecklingen i hållbar riktning spelar roll i en mängd faktorer och beslut.

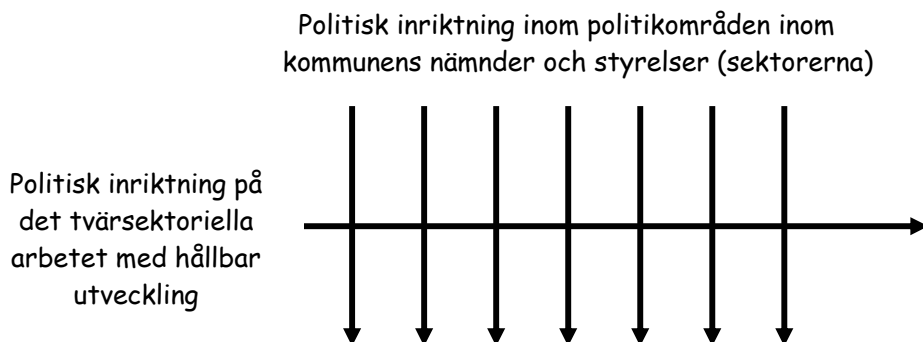
Hållbar utveckling är en vision som kräver tvärsektoriellt perspektiv och helhetssyn för att kommunen kan hantera målkonflikter och ta tillvara synergier. Samordning, effektiva arbetsformer, bra verktyg och uppföljning i en lärande process behövs.

Engagemanget för hållbar utveckling och särskilt klimatfrågan har lyfts upp högt på den politiska agendan. Programmet speglar inriktningen på det kommunala arbetet under de närmaste åren.

Styrprocessen

I kommunen pågår en översyn av mål- och verksamhetsstyrningen i kommunens linjeorganisation det vill säga hur den politiska viljan inom olika sektorer ska omsättas i praktisk handling.

Det nu aktuella programmet kompletterar detta arbete och visar vilka tvärsektoriella frågor och hållbarhetsinriktningar som ska beaktas samtidigt med det speciella uppdraget i nämnden/styrelse.

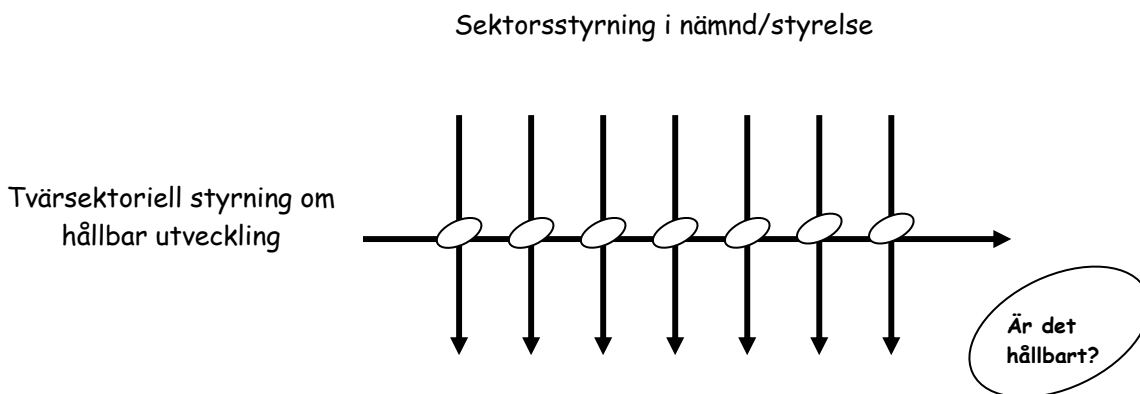

Kommunens övergripande styr- och budgetmodell innebär generellt att varje nämnd och styrelse ansvarar för att kommunfullmäktiges politiska inriktningar omsätts i praktisk handling och att medel för detta äskas i budgetprocessen. Kommunens organisation stödjer denna funktion med kompetent personal som genomför ”det politiken vill”.

Programmet utgör en del i kommunens totala styrsystem och ska verka integrerat med kommunens visions- målstyrning i de olika politikområdena. Varje styrelse och nämnd ska i sina respektive verksamheter sträva efter hållbar utveckling enligt programmets intentioner.

Hållbarhetsbedömningar

I mötet mellan sektorsstyrning och den tvärsektoriella styrningen uppstår intressanta diskussioner tidigt i olika beslutsprocesser. Diskussionerna kommer att försöka besvara frågan ”är detta vi tänker göra nu förenligt med hållbar utveckling”. Det är just denna diskussion som programmet vill stimulera inte minst på den politiska nivån i kommunkoncernen.

För att stödja och ge underlag för denna diskussion behöver kommunen utveckla ett verktyg som underlättar möjligheter till bedömningar tidigt i olika beslutsprocesser. Bedömningarna ska ge grund för balanserade avvägningar mellan ekonomiska, sociala och miljömässiga faktorer.

Under programarbetet har en verktygsmodell skisserats som bygger på ansatsen att det ska kunna:

- Konkretisera diskussionen om hållbar utveckling i Karlshamn med koppling till den nationella strategin.
- Utgöra underlag för ”medvetna” beslut.
- Underlätta för beslutsfattaren att kritiskt granska vilka konsekvenser olika beslut har för en hållbar utveckling samt kunna göra bedömningar av pågående verksamhet och planerade åtgärder, projekt och planer.
- Visa på målkonflikter och möjliga synergieffekter.
- Visa hur och vilka kompenserande åtgärder som behövs.
- Vara stöd för utformningen av väl genomtänkta åtgärder för hållbar utveckling.

Den skisserade verktygsmodellen finns i programmets bilaga. Modellen måste prövas konkret i olika beslutssammanhang och metodutvecklas under en längre tid.

Åtgärder under 2007-2010

Kommunstyrelsen svarar för vidare metodutveckling av det skisserade verktyget.

Indikatorer

Indikatorer är också ett värdefullt verktyg som underlag för diskussion och för att följa upp utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Indikatorer ska vara ett redskap inte bara för kommunens organisation utan också för allmänheten, företag organisationer och myndigheter. Genom indikatorerna ska man kunna få en bild av hur Karlshamn mår i ett hållbarhetsperspektiv.

Statistiska centralbyrån och Naturvårdsverket har tagit fram en uppsättning med indikatorer. I det fortsatta arbetet ska lämpliga indikatorer utvecklas som på ett pedagogiskt sätt kan spegla utvecklingstrender i kommunen.

Åtgärder under 2007-2010

Kommunstyrelsen svarar för framtagande och metodutveckling avseende lämpliga hållbarhetsindikatorer.

Sammanfattning resursbehov

Kommunen startar definitivt inte från noll. Redan idag avsätts både tid och pengar i kommunkoncernen för miljöarbete, arbete med social välfärd och ekonomisk styrning. Programmets ambition är att stimulera en diskussion om de olika perspektiven och deras koppling till kommunens verksamheter i ett sammanhang.

Under programmets olika avsnitt noteras vilka övergripande resursmässiga insatser som behövs för att nå framgång i hållbarhetsarbetet. Förteckningen nedan sammanfattar dessa insatser:

- Kommunstyrelsens arbetsutskott utgör hållbarhetsberedning och samordnar kommunkoncernens genomförande av det nu aktuella handlingsprogrammet, principer för avtalsinriktning och övriga intentioner. Samverkan ska ske med Stadsvapnets styrelse.
- För utveckling av kommunens operativa arbete med ”hållbar energi”, hållbara transporter” och ”hållbar upphandling” ska sakkunniga personer/utredare från kommunkoncernens organisation tillföras och biträda kommunstyrelsens arbetsutskott i dess roll som ”Hållbarhetsberedning”.
- Kommunstyrelsens hållbarhetsberedning biträds av en särskild miljötjänsteman som har till uppgift att på ett samlat sätt driva och utveckla det operativa miljöarbetet i kommunkoncernen i dialog med kommunkoncernens olika aktörer och aktiva. I uppgiften ingår även operativt arbete inom ramen för eventuellt bildande av biosfärområde för Blekinge skärgård.

Bilaga

Skiss avseende verktyg för hållbarhets-
bedömningar

Skisserat verktyg ”VETA HUT”

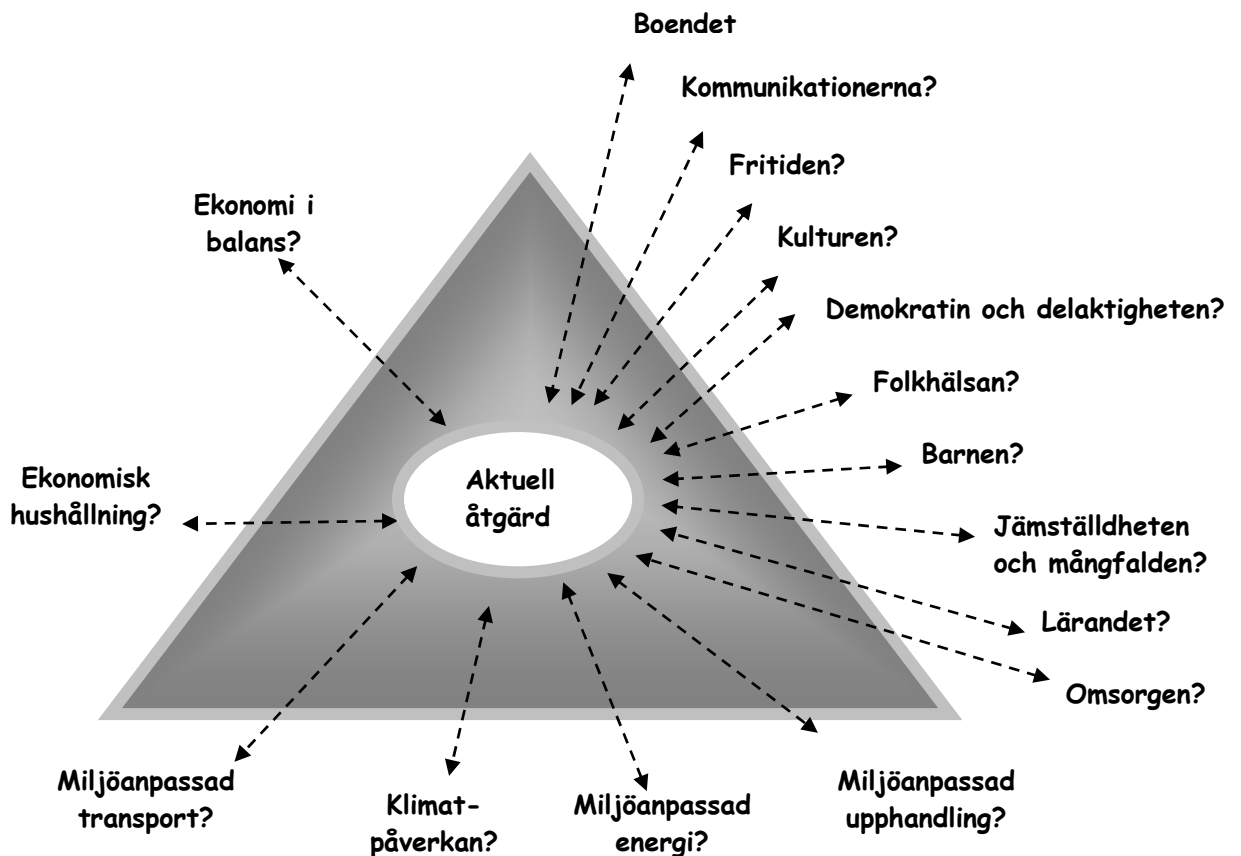
När ska verktyget användas

Verktyget kan användas vid diskussion och bedömning av hållbarheten i konkreta verksamheter och åtgärder (befintliga och planerade) inom kommunkoncernen.

Förhoppningen är att verktyget ska vara en hjälp till att stimulera och bidra till ökad medvetenhet och till ökade förutsättningar att påverka en utveckling i kommunen som är hållbar också långsiktigt.

Verktygets konstruktion utgår ifrån och fokuserar på sådana aspekter som ingår det nu aktuella programmet och är tänkt att prövas och utvecklas vidare under programperioden.

Verktyget

Diskussionen

Aktuell åtgärd testas mot programmets intentioner. Som hjälpmedel finns en frågelista enligt nedan. (För den som vill tränga djupare in i ”värderingarna” finns en rad olika policys och dokument).

Förhoppningsvis leder diskussionen till bedömning om åtgärden står i konflikt med programmet och kommunens ”hållbarhetsvärden” eller om det är så att intressena samverkar eller kanske till och med förstärker varandra (synergier)

Diskussionen utmynnar i en av 5 olika bedömningar som illustreras enligt nedan.

- De tre förstnämnda innebär att åtgärden bedöms som förenlig med programmets intentioner.
- De två sistnämnda innebär att åtgärden ej bedöms som förenlig med programmets intentioner. I dessa fall kompletteras diskussionen med
 - en bedömning om möjligheter till kompenserande insatser
 - en bedömning om åtgärden ska genomföras

Samverkande intressen/mål - Synergier

Ej motstående intressen/mål

Delvis motstående intressen/mål

Väsentligt motstående intressen/mål - Konflikt

Helt motstående intressen/mål - Konflikt

Hjälppåfrågor vid bedömning		
Pengarna	Människan	Miljön
Finns pengar i budget? Lånefinansiering? Stärks kommunen finansiellt? Stimuleras nya jobb? Säkras befintliga jobb? Stimuleras nyföretagande? Stimuleras miljödriven tillväxt? Främjas turismföretag?	<u>Boendet</u> Är boendemiljön attraktiv? Ökar tillgängligheten? Ökar tryggheten? Stimuleras rörlighet i efterfrågan? Ökar trivseln i den offentliga miljön? Stimuleras samverkan mellan boende och bostadssektorn?	<u>Energi</u> Främjas uppvärmning med förnybar energi? Främjas fjärrväme? Främjas energieffektiva lösningar?
	<u>Kommunikationer</u> Främjas möjligheterna till miljöanpassat resande?	<u>Transporter, kollektivtrafik och resor</u> Främjas ett effektivt transportsystem? Främjas miljövänliga bränslealternativ? Främjas kollektiva färdstätt? Främjas tillgängligheten för resande?
	<u>Fritiden</u> Skapas möjligheter till ökade fritidsaktiviteter? Förbättras fritidsanläggningar? Sker samverkan med föreningslivet? Stärks idén om upplevelsecentrum?	<u>Upphandling</u> Styr miljökrav och sociala krav upphandlingens inriktning? Främjas en effektiv upphandlingsförvaltning?
	<u>Kulturen</u> Stärks barns och ungdomars kulturutbud? Främjas tillgänglighet och mångfald i utbudet?	<u>Operativt miljöarbete</u> Följs regelverket i miljölagarna?
	<u>Delaktighet</u> Stimuleras dialogen med medborgarna?	<u>De regionala miljömålen</u> Främjas målen avseende klimatpåverkan, övergödning, frisk luft, giftfri miljö, hav i balans och en god bebyggd miljö?
	<u>Folkhälsan</u> Främjas trygga uppväxtvillkor? Stimuleras bättre hälsa i arbetslivet? Främjas goda levnadsvanor?	
	<u>Barnen</u> Stärks barnens möjligheter? Är barnen delaktiga?	
	<u>Jämställdhet/integration/mångfald</u> Utjämnas könsrelaterade skillnader? Främjas integrationen? Främjas social sammanhållning? Är tillgången på service rättvis?	
	<u>Lärandet</u> Främjas samspel skola -elever? Främjas den pedagogiska inriktningen (hållbar skola mm) Tas hänsyn till kvalitet och forskningsresultat? Främjas dialogen med omvärlden?	
	<u>Omsorgen</u> Främjas teknisk och medicinsk utveckling? Ökar tryggheten? Stimuleras individuella lösningar och allsidigt utbud? Stimuleras den enskildes inflytande?	